

SØRUM-SPEILET

NUMMER 2 - 2020 - 26. ÅRGANG

Sørum kulturpris 2019

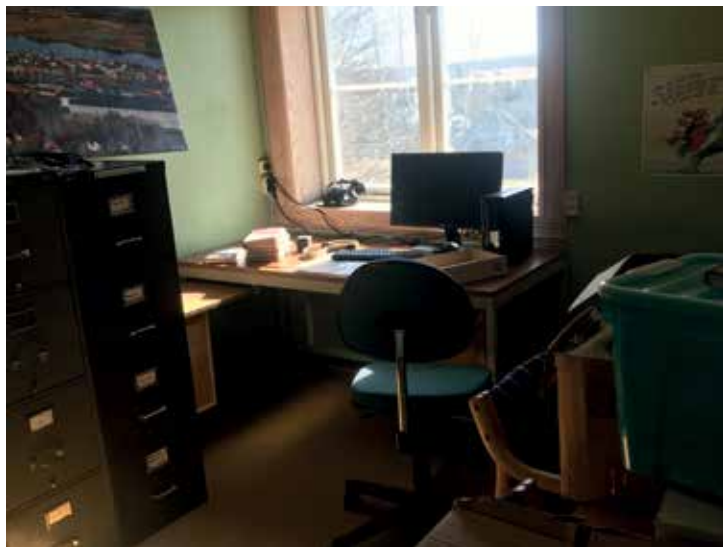
Tvang - tvingende nødvendig?

**Skillingsviser generelt og en riktig gammel en fra
Blaker spesielt**

25 år siden den store pinseflommen

Nytt fra styret

Over t.v. fra kontoret i 2. etasje. Over t.h. et av de to store møterommene.

Historielaget rakk såvidt å holde årsmøtet før tiltakene mot spredning av koronaviruset (Covid-19) ble satt i verk av regjeringen. Ca. 35 medlemmer møttes på Meierikroa i Lørenfallet den 10. mars. Valgkomiteen v/ Gro Langeland la frem sin innstilling. Den ble enstemmig vedtatt, og Blaker og Sørum historielags nye styre består av:

Kåre Bøhler, leder (gjenvallt ett år)
Elin Mørk, styremedlem (gjenvallt to år)
Tom-Arne Ullersmo, styremedlem (ny to år)
Even Stakkerud, styremedlem (ikke på valg)
Ole Evensen, styremedlem (ikke på valg)
Hege Udnæs Hoel, varamedlem (ny ett år)
Steinar Dalbakk, varamedlem (gjenvallt ett år)
Dag Winding-Sørensen, varamedlem (gjenvallt ett år)

I tillegg ble Thorild Hexeberg Lerberg valgt til nytt medlem i valgkomiteen, som i tillegg består av Sigmund Stenby, leder, og Dagfinn Eriksen Arteid, medlem.

Årsmøtet i år hadde flere hyggelige innslag. Først og fremst ble Sørum kulturpris tildelt Gro og Asbjørn Langeland. Se egen artikkel om det.

Dernest ble historielaget selv overrasket av Sørums siste ordfører, Marianne Grimstad Hansen. Hun hadde med en gave fra gamle Sørum kommune. Se egen omtale av gaven.

En annen gave ble overrakt historielaget av Harald Leif Johansen. Han hadde tatt vare på gjestebøkene som har vært i bruk i gapahuken Logn gjennom mange år. Se også egen omtale om dette.

Budsjett for 2020 ble enstemmig vedtatt. Budsjettet omfatter bl.a. et vedtak som gir styret fullmakt til å arbeide videre med kjøp av tilleggsjord ved Slora Mølle, inntil kr. 30 000.

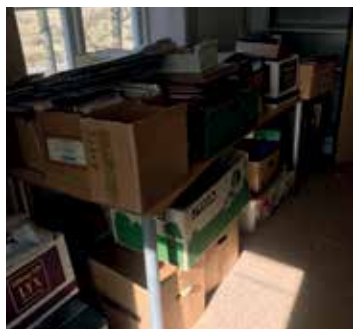
Dag Winding-Sørensen redegjorde for arbeidet med dette.

Ny arbeidsplan for 2020 ble også vedtatt. Planen, med prioriteringer, vil vi komme tilbake til senere. Vi kan bare kort nevne at det arbeides med å få internettilgang på Nordli, og at planen er å ha noen faste kontortimer der hver uke. Etter årsmøtet har arbeidet i historielaget stått nesten stille, i likhet med svært mange andre aktiviteter i samfunnet. Det er mye arbeid som er satt på vent.

I dette nummeret av Sørum-Speilet tar vi med noen bilder fra historielagets nye lokaler på Nordli i Lørenfallet. Sakte, men sikkert har rommene blitt fylt med bord og stoler. Noe har vi kjøpt på brukbutikken på Sørumsand, noe er gaver fra ulike personer. Dette setter historielaget stor pris på. Historielaget har også vært så heldige og fått overta arkivskap fra det gamle rådhuset på Sørumsand. Som dere ser av bildene står det mange pappesker og gamle protokoller og venter på å få sin plass i arkivet. Kun to av skapene er brannsikre, så på sikt vil historielaget se på muligheter for å skaffe flere brannsikre skap.

Så snart tilværelsen normaliserer seg igjen vil vi fortsette arbeidet, og komme tilbake med mere nytt fra styret i neste nummer av bladet.

Bildene under viser arkivskap, esker og protokoller klare til arkivering. Til venstre står Elin Mørk og leser i en gammel melkeleveringsprotokoll. Alle foto R. Fjørstad.

BLAKER OG SØRUM
HISTORIELAG

SØRUM-SPEILET

Medlemsblad for
Blaker og Sørum Historielag

Redaksjonen

Anne-Marie Lund – 477 57 261
Elin Helen Mørk – 958 62 613
Randi Fjørstad – 901 42 163

Epost:

redaksjon@sorumhistorie.no

Adresse

Aasgaardvegen 230
1923 Sørum

Styreleder

Kåre A. Bøhler
Epost: alfrebo@online.no
Tlf. 938 76 365

Kontonummer: 1321.08.05189

Hjemmeside

www.sorumhistorie.no

Grafisk design

Jørgen Kirsebom

Opplag

600 eksemplarer
ISSN 1894-8154

Trykk:

X-Idé AS
1472 Fjellhamar

*Dette bladet er beskyttet av åndsverkloven.
Det er ikke tillatt å kopiere fra bladet uten
skriftlig samtykke fra tekstforfatter eller
fotograf.*

Forsidebilde:

*Den gamle kvernsteinen ved Slora Mølle
Foto: R. Fjørstad*

Elin Mørk fra historielagets styre overrekker blomster til prisvinnerne Gro og Asbjørn Langeland. Diplomet, og et maleri av Sissel Aurland, ble overrakt av Jan O. Teksum, leder av avdelingen for Kultur og Frivillighet i nye Lillestrøm kommune. Foto: R. Fjørstad

Sørum kulturpris 2019 tildelt Gro og Asbjørn Langeland.

Historielagets årsmøte hadde en ekstra hyggelig overraskelse på lager i år. Møtet ble holdt på Meierigaarden Kro i Lørenfallet 10. mars med rundt regnet 35 medlemmer tilstede. Det dannet rammen rundt utdelingen av Sørum kulturpris 2019, som denne gang meget vel fortjent gikk til ekteparet Gro og Asbjørn Langeland.

Gro og Asbjørn er tildelt Blaker og Sørum Historielags hederstegn for sin mangeårige, omfattende og solide innsats for historielagsbevegelsen både lokalt, regionalt og nasjonalt. Ekteparet flyttet til Sørum i 1967 og Asbjørn ble valgt til Blaker og Sørum Historielags første leder i 1970, etter sammenslutningen av de to historielagene i kommunen. Han hadde dette vervet i fem år. Gro ble valgt til historielagets nestleder i 2008 og hadde dette vervet frem til 2017, altså i hele ni år.

Begge har vært sterkt engasjert i å sikre den skriftlige historien til Sørum kommune, og har i 20 år lagt ned et betydelig arbeide med datainnsamling og bearbeiding av tekst og bilder til Sørum bygdebok - bosettings- og næringshistorie. De har også engasjert seg i utgivelse av flere temabøker knyttet til Sørums nære og fjerne historie, som f.eks. «Glomma gjennom Sørum».

Asbjørn har vært leder av Sørum-Speilets redaksjon de siste 10 årene. Samtidig har Gro vært aktiv korrekturleser og faktakontrollør. En lang rekke artikler fra deres hånd, som ble produsert for Sørum-Speilet, er senere gitt ut i bokform,- alle med en vinkling som løfter frem Sørums identitet og er med på å skape tilhørighet.

Innhold

Nytt fra styret	2	Tvang - tvingende nødvendig	8
Sørum kulturpris 2019	3	Skillingsviser generelt ...	12
De gamle turbøkene fra Logn	4	To jubiléer	14
Gave fra Sørums siste ordfører	5	Den brune Åa	15
Et 60-års-minne	6	25 år siden den store pinseflommen	16
Et nostalgisk sukk	7	Rettelser	19

De gamle turbøkene fra gapahuken ved Logn

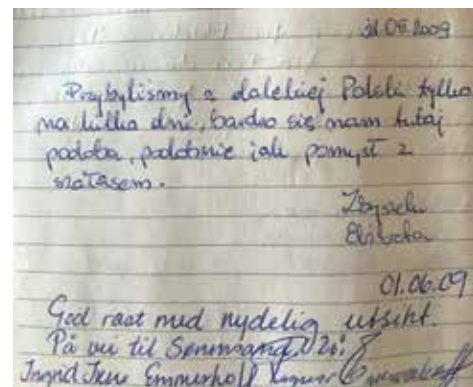
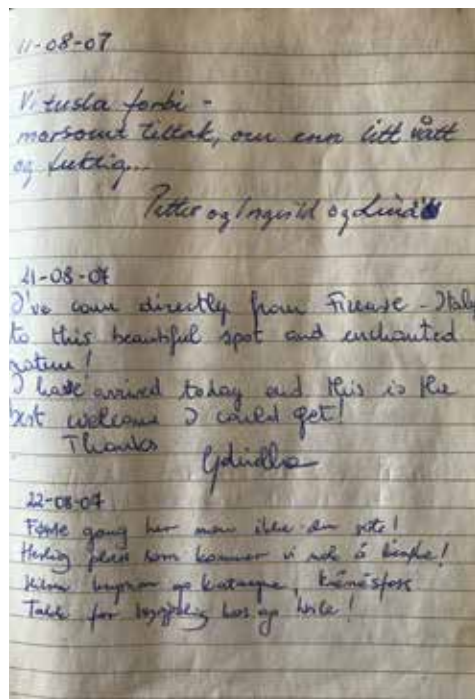
av Randi Fjørstad

Logn ligger ved turstien som går mellom Bingsfoss bru til Rånåsfoss. Sånn ca. halvveis kan man ta seg en god rast ved denne gapahuken, og skrive en hyggelig hilsen i gjesteboken som ligger der. Stor takk til Harald L. Johansen som overrakte bøkene til historielaget på årets årsmøte.

Bøkene viser at gapahuken har vært, og fortsatt er til glede for store og små i kommunen, og også for mere langveis besøkende. Man finner hilsninger både fra Firenze i Italia og fra Polen for å nevne noen. En av de gamle bøkene har dessverre gått tapt, da noen har brukt den til å tenne bål med. De andre bøkene er heldigvis intakte, og nå ligger de trygt forvart på Norldi.

Denne hyggelige invitasjonen møter deg på Logn. Nedenfor er noen eksempler på hyggelige hilsninger fra fornøyde turgåere. Alle foto R. Fjørstad.

Gaven fra Sørums siste ordfører. Foto: R. Fjørstad

Gave fra Sørums siste ordfører

av Randi Fjørstad

Historielaget ble på årsmøtet i mars overrakt en liten, men tung, gave av tidligere ordfører Marianne Grimstad Hansen. Gaven var noe som hun hadde tatt vare på da rådhuset på Sørumsand ble flyttet til Lillestrøm. Jeg er ikke helt sikker på om noen visste helt hva gaven opprinnelig hadde vært, eller blitt brukt til i sin tid. Det som er sikkert, ifølge ordføreren, er at gjenstanden de siste årene hadde blitt brukt som dørstopper til ordførerens kontor i rådhuset.

Dette gjorde oss i redaksjonen litt nysgjerrig på hva dette egentlig var. Gaven, som ser ut som et lodd, er 5,5cm bredt, 6,5 høyt og veier hele 1,9 kg. Den har Sørums kommunevåpen inngravert, sammen med tallet 8323 og en opplysning om at arbeidet er utført av gravør T. R. Aass i Oslo.

En hyggelig samtale med den nå pensjonerte gravørmesteren Tom-Roy Aass klargjorde at gjenstanden er det man på fagspråket kaller en pregestanse. Den er laget i stål og formålet med pregestanser er å bruke dem i produksjon av f.eks. foreningsmerker, medaljer, smykker eller kommunevåpen.

Mønsteret som graves inn må lages speilvendt for at det skal bli rettvendt når det er preget. På Sørumsrosa utgjør det ingen forskjell da den er lik rettvendt og speilvendt.

Etter initiativ fra Blaker og Sørum historielag ble det i 1977 satt ned et utvalg til å utrede spørsmålet om eget kommunevåpen for Sørum kommune. Valget falt på en rose med fem kronblad mot en bakgrunn av gull. Rosa var opprinnelig det

gamle adelsvåpenet til Sudreimsætten, en av Norges mest fremtredende og mektigste ætter i middelalderen. Sudreimsætten hadde stamsete på Sudreimr, og var en periode Romerikes eneste baroni. Navnet Sudreimr ble senere til Sørum. Kommunevåpenet ble godkjent av Riksarkivet i 1981.

Pregestansen, som nå er i historielagets eie, ble laget to år senere, i 1983, som arbeid nummer 23 dette året hos firmaet Aass.

Takket være tidligere ordfører Marianne Grimstad Hansen er pregestansen med det gamle kommunevåpenet nå i historielagets eie, og vi kan love at den heretter ikke skal bli brukt som dørstopper.

Kilder:

Gravør Tom-Roy Aass

Asbjørn Langelands bok «Før i tida»

Foto: R. Fjørstad

Et 60-års-minne

av Randi Fjørstad

I gamle dager måtte man alltid bade i et tjern, et vatn/sjø, eller i ei elv. Her i gamle Sørums Glomma, sammen med jernbanen, naturlig nok vært en hovednerve i nesten all virksomhet og aktivitet, så også når det gjaldt badelivet på gode sommerdager.

En plass som ofte ble benyttet som badeplass var elvebredden nedenfor e-verkets demning på Rånåsfoss. «Vi følte det var trygt å bade der», uttalte en eldre kar til Romerikets Blad i et intervju for ti år siden. «E-verket brukte

sirene for å varsle om vannutslipp. Da hadde vi god tid til å komme oss unna før elva steg».

Men en vakker dag for snart 61 år siden, nærmere bestemt søndag 9. august 1959, skjedde det som ikke

skulle skje. Det ringte ingen sirene og varslet om kontrollert utslipp – isteden brast demningens 40 år gamle betong helt uten varsel. En flodbølge feide nedover elva og tok med seg mange mennesker. Ulykken førte til at en liten jente på 2 år, en jente på 12 år og en voksen mann mistet livet. Og tragedien kunne fort ha blitt enda større. Heldigvis skjedde ulykken såpass sent på dagen at mange som hadde badet og hygget seg i sola ved elvebredden hadde gått hjem. Ulykken preget det lille lokalsamfunnet i mange, mange år etterpå.

Det var denne ulykken som førte til at Akershus Energi allerede samme år bygget Rånåsfoss friluftsbad (kalt «Bader'n» på folkemunne) som et velferdstilbud til lokalbefolkningen. Badet, som ligger sentralt og flott til i terrenget ikke langt fra Rånåsfoss stasjonen, ble et populært og langt tryggere badested.

Og badet ligger der fortsatt – til glede for alle som ønsker å svale seg litt på varme dager, selv om badet etter siste kommunesammenslåing og endring av grenser nå ligger i Nes, like utenfor vår kommunegrense.

Kilder: Romerikes blad

Foto: Jørgen Kirsebom

TAKK TIL 100-ÅRSJUBILANTEN

Blaker **Sparebank**

Lokal støttespiller i 100 år

Et nostalgisk sukk

Av Halvard Lars Udnesseter

Forleden satt jeg med nær familie og så på gamle filmopptak overført til DVD-format. Blant familiebegivenheter og ferieturer dukket den gamle hengebrua over Bingsfossen opp. Det ble både et gledelig gjensyn og litt vemodig. Hvor den var vakker, sammenlignet med den nye! Det gjaldt jo også den minste brua med buede stålkonstruksjoner. Øya i fossen gjør at det trengs to bruer, noe av det spesielle ved stedet.

De høye, hvitmalte tårnene til hengebrua over hovedløpet dannet en flott portal som man ble sluset inn i av kablene, som i moderat vifteform var solid forankret i betongkonstruksjonene på bakken. Med hovedkablene i elegant bue parallelt fra tårn til tårn, og de loddrette kablene i tilpasset lengde, lå den der som en veldig eolsharpe (vindharpe) over fossen. Nesten poetisk, med «Bingsfoss bru 1927» som innskrift på tverrkonstruksjonen øverst.

Jeg skjønner at bruene måtte erstattes av nye for å ta unna økende trafikk og tyngre kjøretøyer. Men burde man ikke tenkt litt på det estetiske da man bygde dem? Bingsfossen, med øya og stranda nedover, er en naturperle. Denne perlen mistet noe av sin glans da bruene ble revet. Beklagelig, spør du meg!

De nye bruene ligger der i musegrå betong, som brede plattinger med traurige rekkverk. De har null interesse ut over det å lede trafikken over elveløpet. Sant nok er dét det viktigste, men likevel...

Tvang - tvingende nødvendig?

av Anne-Marie Lund

Dette spørsmålet har nok mange stilt seg når det gjelder temaet for denne artikkelen, nemlig kommunesammenslåing. Vi gir ikke noe svar på det her, men ser tilbake på den gangen de tidligere kommunene Blaker og Sørum måtte inngå «tvangsekteskap» i 1962. Da Sørum kommune kunne feire sitt 50-årsjubileum i 2012, markerte Sørum-Speilet det med en artikkelserie om selve sammenslåingen, skrevet av Lillian Mobæk. Hun gjorde et stort arbeid med å samle fakta, avisutklipp og til og med revytekster, for å vise hvordan det gikk for seg i bygdene den gangen og i tida som fulgte rett etterpå. Nå er temaet igjen blitt aktuelt, og vi har lagd et sammendrag og tatt med noen utklipp fra dette stoffet. Dersom noen vil lese alle artiklene ligger de på Blaker og Sørum Historielags hjemmeside, og står i nr. 1,2 og 3-2012.

Historien gjentar seg

Rett etter krigen, i 1946, ble det oppnevnt en kommuneinndelingskomite med fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Nikolai Schei, som leder. Dermed ble komiteen kalt Scheikomiteen.

I årene som fulgte, tok den for seg kommunekartet og reduserte antall kommuner fra 744 i 1957 til 454 i 1967. Hensikten var den samme som nå – mer effektiv og økonomisk drift for å spare penger og sikre at hver kommune var i stand til å yte lovpålagte kommunale tjenester. I vår tid har ofte uttrykket «mer robuste» kommuner blitt brukt.

Sørum og Blaker var to av kommunene på Romerike som ble vurdert slått sammen, og slik ble det etter en god del motstand og mange diskusjoner.

Da, som nå, var ikke begeistringen så stor hos folk flest. Men da det ble et unngåelig faktum, prøvde man selvfølgelig å gjøre det beste ut av det. I ettertid kan vi se at mange store og viktige oppgaver ble løst i felleskap, men at følelsen av fellesskap ofte uteble, slik det ofte er i store enheter.

Utdrag fra et intervju i SS nr.1-2012 med Hans Stenslet fra Frogner, viser at den erfarne lokalpolitikeren hadde sine tanker om dette. Han var representant for Kr.f. i det første kommunestyret. På spørsmålet om det var noe feiring i den nye kommunen 1.1.1962, svarer han: «Nei, det kan jeg ikke huske. Folk syntes vel ikke det var så mye å feire.»

Om samarbeidet i det første kommunestyret sier han at de selvfølgelig følte dette som et pålegg utenfra, men at alle gjorde det de kunne for at resultatet skulle bli best mulig. Han legger også til at det var godt at en fra Blaker ble ordfører: «Amundsen hadde vyer for den nye kommunen, og så vidt jeg husker ble alle avgjørelser tatt ut fra at Sørum nå var EN kommune.»

Bygder og tettsteder med sine særegenheter

Det var mange bygder og tettsteder i det nye Sørum som skulle finne ut av det

sammen, og for noen var det kanskje litt vanskeligere enn andre.

Sørum kommune hadde eksistert helt fra 1838. Den bestod av bygdene fra Frogner i vest til Sørumsletta og Glomma i øst. Sanden (senere kalt Sørumsand) på andre sida av Bingsfossen, hørte også til Sørum kommune.

Blaker hadde vært en del av Aurskog kommune fram til 1919. Da ble Blaker selvstendig, men kirke og lensmannstjeneste delte blakerværingene fremdeles med Aurskog i 1962, og slik var det til langt inn på 70-tallet. Derfor var det mange i Blaker som hadde mer tilhørighet østover. Å bli slått sammen med Sørum kjentes kunstig og tungvint. Mange syntes også at ting hadde fungert godt de ca. 40 åra Blaker hadde vært egen kommune. Nå ville nok lille Blaker bli overkjørt i den nye kommunen.

Folk fra Frogner bor langt unna Blaker, det er lange veier med mange bakker og svinger mellom disse bygdene. Ikke en gang jernbanen har de til felles, en må om Lillestrøm for å komme seg fra Hovedbanen til Kongsvingerbanen. Tradisjonelt har det nok vært mer samkvem med Ullensaker og Skedsmo enn med områdene på andre siden av Glomma. Hans Stenslet svarer slik på spørsmålet om han syntes sammenslåingen hadde vært til det beste for Blaker og Sørum: «Jeg tør ikke i dag påstå at andre ordninger hadde gitt bedre resultat. Slik jeg ser det, tror jeg at flertallet av dagens Frognerbeboere har vel så store problemer med å se seg som en naturlig del av Sørum, som blakerværingene.»

De fleste i den opprinnelige Sørum kommune ønsket ikke sammenslåing. Det første forslaget fra Scheikomiteen som kom 30.august 1958, lød slik: « Sørum og Blaker sluttes enten sammen, eller Sørumsand-området av Sørum overføres til Blaker.» Da uttalte ordfører Alfred Torp til Indre Akershus Blad: «Sammenslåing av Sørum og Blaker vil bli tungvint og upraktisk.»

To år senere var saken fremdeles ikke avgjort, men den endelige innstillingen

fra Scheikomiteen var den samme, altså sammenslutning av Sørum og Blaker. At Sørumsand skulle overføres til Blaker, var ikke aktuelt lenger. Indre Akershus Blad skriver den 12.11.1960: «Sørum ønsker ikke å inngå noe ekteskap med Blaker. Et enstemmig herredsstyre vil bevare Sørum som egen kommune.»

Sørumsand - en del av Blaker?

Hvordan var så stemningen på tettstedet Sørumsand? Her var faktisk det store flertall positive til sammenslåing, det viste en folkeavstemning som ble holdt i november 1958. Forut for avstemningen, i oktober, ble det kalt inn til et åpent folkemøte av Sørumsand Vel, som ble ledet av Vel-formann Erland Hoff. Det som ble diskutert, var Scheikomiteens opprinnelige forslag, som faktisk inneholdt to alternativer. (Se over.) «Indre» skrev den 11. oktober 1958 at folkemøtet ga flest uttalelser for sammenslåing av Sørum og Blaker. Videre står det at det var 300 til stede, altså stappfullt, på Festivitetten. Fylkesmann Trygve Lie var innbudt, men meldte avbud. Men begge ordførerene og flere politikere fra både Blaker og Sørum var til stede. Her ble det bestemt at det i løpet av november skulle avholdes folkeavstemning på Sørumsand.

En del av Sørumsand hørte til Blaker kommune, blant annet det nye Fynsfeltet der tomtsalg og husbygging så vidt hadde begynt. Grensa mellom Blaker og Sørum gikk langs bekken som er opphav til det nåværende vegnavnet «Bekkefaret». Derfor syntes mange i Blaker at å innlemme hele Sørumsand i kommunen var både naturlig og praktisk. Men på Sørumsand var det ikke særlig stemning for det.

Samtidig gikk årets SIF-revy av stabelen. (SIF – Sørumsand Idrettsforening) Tekstene stod Tor Erling Hansen for, og Kjell Mobæk var instruktør. Her ble også sammenslåingen behandlet grundig, og revyaktør Borghild Gjelsnes kom med et nytt og enda bedre forslag før folkeavstemningen: «Jeg er så patriot at jeg vil ha Sørumsand som egen kommune!» forsikret hun, mens kollegene hennes holdt på kommunesam-

men slåing for alle penga.

Folkeavstemningen som hadde 95 % deltakelse, 721 stemmer, viste tydelig at folk på Sørumsand absolutt ikke ville bli blaker-væring. Bare 58 stemte for det forslaget. Et overveldende flertall (507) ønsket full sammenslåing, resten mente grensene kunne være slik de var.

Så kom de følgende herredstyremøtene. «Indre» er til stede på begge, og skriver den 18. november: «Begge alternativer fra Schei-komiteen enstemmig avvist av Sørum herredstyre. 30 tilhørere og mange pressefolk var til stede ved debatten på Nordli.» Referatet fra Blaker begynner slik: «Blaker herredstyre sterkt i mot full sammenslutning med Sørum. Men Sørumsand-området passer naturlig sammen med Blaker. Store deler av Blaker sogner til Sørumsand, hevder Blaker herredstyre, men tar folkeavstemningen på Sørumsand til etterretning.»

Undertegnede var en jentunge da disse tumultene gikk for seg i bygda. Likevel husker jeg godt at saken var samtaleemne der folk møttes, og som blakerjente fikk jeg nok en klar formening om at kommunesammenslåing ikke var bra, og at «de store» spiser «de små», det er en naturlov!

Slik blir en påvirket av sine nærmeste. Familieselskaper kunne bli heftige sammenkomster den gangen. Pappa som var gårdbruker i Blaker, var sterkt i mot sammenslåing, men hans bror og bestevenn bodde på Sørumsand og var for. Begge kunne bli uvanlig høyroestet og røde i toppen - helt uten ytre stimuli, de var avholdsfolk begge to. Men ofte måtte konene gripe inn og sa at nå skulle det kokes kaffe, og så skulle «kara» få kaker dersom de roet seg litt og skiftet samtaleemne!

Og tida gikk...

I de to åra som fulgte, var det mye lokalt engasjement. Begge kommunene leverte statusrapporter til fylkesutvalget, det ble foretatt befaringer ved fylkesutvalget og av kommunalminister Cappelen, og da kom det fram mye god argumentasjon mot sammenslåing. Det var også planer om folkeavstemning, og «Indre» skriver den 28.2.1959 at fylkesmann Schei ser positivt på folkeavstemning i kommunene. Det var jo avholdt en slags folkeavstemning på Sørumsand høsten 1958, men mange fra Sørum mente at hele bygda måtte få anledning til å stemme over saken. «Folkeavstemningen» på Sørumsand ga ikke noe bilde av folkemeningen i Sørum, sa flere Sørumpolitikere i et leserinnlegg i avisen i mars 1959.

Det ble ikke noe av, men flertallet i begge herredstyrene gjenspeilet nok meningene til folk flest.

Etter at fylkesutvalget og statsråden hadde vært på befaringer i november og desem-

Sørums første kommunestyre etter sammenslåingen i 1962-63

ber 1960, kunne man lese i «Indre» at det ikke hadde vært full enighet om tilrådelser fra fylkets side. «Indre» melder følgende den 18.2.61: «Under tvil tilrår Akershus fylkesutvalg sammenslutning av Blaker og Sørum. Mindretallet finner ikke grunnlag for så radikal endring. Sammenslutning av Aurskog og Blaker er mer naturlig.» Tanken om at Blaker skulle innlemmes i Aurskog igjen, var ikke helt ny. I innstillingen fra Scheikomiteen høsten 1960, stod det at dette alternativet hadde vært drøftet.

Hva skulle «barnet» hete?

Navnet på den nye kommunen ble Sørum. Det ble vedtatt i statsråd den 17.mars 1961. Diskusjonen om navnet på kommunen hadde pågått lenge i bygdene, og det var mange forslag. Mange mente nok at et helt nytt navn ville være det beste, det ville føre til en ny, felles identitet. Noen foreslo «Sudrheim». Det var riktignok knyttet til Sørum, men enkelte, selv blakerværing, syntes det var lettere å godta dette historiske navnet enn den moderne varianten «Sørum». Gode forslag var også naturnavn som viste til elva og fossene som begge kommunene hadde sterk tilknytning til. Det var navn som «Glombu», «Glomsbu», «Glommafoss» og Fosserheim». En del av området hadde i tidligere tider blitt kalt «Skaun», slik som i bygdenavnet «Vesterskaun». Men navnet var opptatt av en kommune i Trøndelag, så dermed kom forslaget «Sør-Skaun».

Begge herredstyrene valgte å være nøytrale og samlende, så de gikk for et dobbeltnavn: «Sørum-Blaker». Mindretallet i Sørum ønsket «Sørum». Herredstyret i Blaker foreslo som reserveløsning

«Sørumsand», dersom dobbeltnavn ikke ble godtdatt.

Jeg husker kommentaren til faren min da han hørte om dette siste forslaget: «Nei, nå vil galskapen ingen ende ta!»

Så kanskje var det like greit at myndighetene bare bestemte. Navnet ble rett og slett «Sørum». Selvfølgelig var sorgen stor i Blaker. Blaker var minst og svakest på mange måter, og folk her var bekymret for at bygda skulle bli utradert. Dette var det første tydelige tegnet på at motstanderne til sammenslåing ville få rett i sine dystre spådommer. Men Blaker var fremdeles navnet på bygda, om ikke på kommunen. Nå gjaldt det å være bevisst på sin identitet og holde lokalmiljøet levende. Oddmund Stortrøen, herredstyrerepresentant fra Blaker, kommenterte at han alltid hadde vært og alltid ville forbli blakerværing, og det var nok uttrykk for hva de fleste tenkte.

Dette utsagnet har jeg forresten hørt gjentatt i vår tid. Det ble særlig aktuelt da vi fikk vite at navnet på den nye storkommunen ble «Lillestrøm». Det gjelder sikkert for folk fra andre deler av tidligere Sørum kommune også. Er vi alle plutselig blitt «lillestrømlinger»? Nei, de fleste er nok sørumsokninger eller blakerværing fremdeles!

Bestemmelsen ble tatt

Etter som tida gikk, ble det en del frustrasjon over at den endelige avgjørelsen lot vente på seg. Man visste enda mindre om framtida enn før, og uvissheten la en demper på aktiviteter man egentlig burde ha satt i gang. «Schei-komiteen vanskeliggjør arbeidet for Sørum kommune. Mange oppgaver blir lagt på is i påvente av komiteens

Sørum kommunes første formannskap i 1962-63. Dette bildet er tatt på Nordli.

innstilling», står det i «Indre» 14.mai 1960.

Men så - den 17. mars 1961, kom den kongelige resolusjon som bestemte at Sørum og Blaker skulle sluttet sammen til en kommune, ved navn Sørum. Dagen etter kunne man lese i «Indre» at det var ingen begeistring å spore blant bygdefolk, men likevel en slags lettelse over at den usikre ventetiden endelig var slutt.

Den 23.mars hadde Sørums kontorsjef, Rolf Lindback et innlegg i Indre Akershus Blad. Spørsmålene han stiller og undringen over at myndighetene kan iverksette noe som går imot flertallets vilje, ligner ganske mye på det som har blitt sagt om kommunesammenslåingen vi igjen har blitt utsatt for.

Uttryksmåten min er farget av barndomsminner, jeg kjenner at det passer veldig godt å bruke verbet «å bli utsatt for». Beklager om noen finner det støtende, men da har jeg i hvert fall tonet flagg.

Lindbacks overskrift er ironisk: «Så er det skjedd. De vise har talt.» Etter å ha sitert vedtaket fortsetter han: «Så enkelt kan det gjøres. Denne avgjørelse er truffet på tross av enstemmig protest fra så vel Blaker som fra Sørum herredstyre, og mot et overveldende flertall av folkets vilje. Hvorfor akkurat Sørum og Blaker? Begge er kommuner som ligger langt over den minimumsgrense som skulle ha behov for «rasjonalisering». Scheikomiteens innstilling bygger på to formodede skavanker i det bestående forhold: Utviklingshemmende grense på Sørumsand, og Blakers sviktende økonomi.»

Deretter viser Lindback til befaringsene og

alle de skriftlige og muntlige utredningene som er blitt gjort av de to kommunene, og som har beviset at argumentene for sammenslåing ikke er holdbare. Så hvordan kunne det skje likevel? «Fylkesutvalgets 3 flertallsmedlemmer må ha krympet seg når de skulle finne fram til en innstilling i pakt med det som tidligere var gjort». Avslutningen gir uttrykk for de følelsene mange i Sørum og Blaker hadde: At de har gjort mye arbeid til ingen nytte, de skulle få komme med sine meninger og begrunnelser, men de ble ikke hørt. Han sier: «Jeg nærer en nagende mistanke om at denne saken var avgjort i og med Scheikomiteens innstilling, hvor uholdbare dens premisser enn var. Hele mellomakten med kommuneuttalelser og protester var bare spillfakteri for å tilfredsstille et demokratisk mønster i kommunenes selvbestemmelsesrett.»

Så må det legges til at kontorsjefen fikk krevende oppgaver da sammenslåingen skulle settes i verk, og dem løste han på beste måte. Han sørget for at kommunale funksjonærer i begge kommunene ble sagt opp, for igjen å bli reengasjert. Det ble gjort slik fordi det nye herredsstyret kunne plassere folk slik det måtte ønske, samtidig som ingen av de kommunalt ansatte ble uten jobb. Før året var omme, var valg, ansettelse av funksjonærer samt budsjett for den nye kommunen på plass.

En avslutning er starten på en ny begynnelse

Etter valget den 25. september 1961 begynte samarbeidet i det nyalgte herredsstyret. Valg av ordfører og varaordfører var

det første de 33 representantene måtte få på plass.

Her kan vi følge sakens gang slik den blir beskrevet i Indre Akershus Blad. Den 7. oktober står det som overskrift: «Josef Amundsen ble ny-kommunenes første ordfører, og Olaf Hellerud ble varaordfører.» (Begge tilhørte Arbeiderpartiet, Amundsen kom fra Blaker, Hellerud fra Sørumsand.) Videre står det i «Indre»: «Tidligere ordfører Alfred Torp (Senterpartiet) uttalte: - Håper Amundsen går både til venstre og høyre, og vi lover saklig samarbeid i sentrum.»

Den 19. desember forteller «Indre» om det siste møtet i herredstyret i «gamle» Sørum: «Lørdag 16.12 avholdt det gamle Sørum herredstyre sitt siste møte, og etterpå ble kommunens endelig feiret på behørig måte på det ærverdige Nordli. Og det ble også tatt farvel med ordfører Alfred Torp, som nå slutter etter 16 års tjeneste. En rik innsats han ble varmt takket for.» Så refereres det fra fylkeskontorsjef Groves tale, der han sa at han ikke så på denne festen som en begravelse, men snarere som innledningen til en bryllupsfeiring, der Sørum er brudgommen.

I Blaker ble også det siste herredstymøtet markert med taler og festligheter. «Indre» skriver om dette den 23. desember: «Som replikk til en tidligere kommentar om at sammenslåingen var et bryllup, der Sørum var brudgommen og Blaker bruden, sier Alfred Nyhus i siste møte i Blaker herredstyre: - Håper brura som kvinnfolk flest veit hvor skapet skal stå! Møtet sluttet med en stor fest i Samfunnshuset, der Amundsen takket med et visst vemod i stemmen.»

Humor gjør godt!

På Bruvollen Blaker Samfunnshus har det vært mange revyer opp gjennom åra i regi av Blaker Ungdomslag og Samfunnshuset. Fremdeles har BULT - Blaker Ungdomslags Teatergruppe årlige oppsetninger av musikalene her - en god tradisjon som lever!

Våren 1962 var selvfølgelig temaet for årets revy kommunesammenslåingen, med tittelen «Nå er det gjort!»

Revyen ble en stor suksess og høstet lovord både i lokalavisen og blant folk flest. De gikk mann av huse for å se og le. Kjell Mobæk og Øyvind Schea var drivkreftene sammen med en god skuespillerstab. Ett av numrene ble kalt «Bryllup». Det tok for seg mange av hendelsene forut for sammenslåingen, og starter da brudeparet Blaker og Sørum (Kjellaug Kurland og Øyvind Schea) møter hos presten (Roar Paulsen) for å bli viet.

Presten foretter

Det er ikke alltid bare lett, å vise til at ledelsen har vett.

For hvordan skal det nå med Blaker gå, gå, gå,

ja, hvem i ekteskapet her skal få, få, få?

Nei, jeg kan ikke se no'n brudeseng

hvis den ikke er gjemt i et basseng?

For uten skikkelig vei og nesten uten bru

betviles tanken på en lykkelig fru, fru, fru.

Men du mener vel alvor, Sørums?

Du mener vel alvor med ditt frieri?

Ja, det er for sent å angre, så nå må det bare hangle.

Vielsen

- PRESTEN: Ja, skal vi nå si at dette her er bra da?
- BRUDEPARET: Jada
- PRESTEN: Ja, da skal dere være kone, mann
Si meg, er'e slik at du er langt på vei da?
- BRUDEPARET: Neida
- PRESTEN: Nei, for da kunne barnet hete Sørumsand.
Og så vil jeg spørre bruden, har du medgift eller
er du ganske blakk?
Kan jeg regne med at Amundsen går god da?
- BRUDEN: Joda
- PRESTEN: Og du har Nordsjømaling, strøk og lakk.
Og du har Torp, og du har Nyhus, begge gutter
som gir farge og kulør.
Er det slik at dere vil hverandre ha da?
- BRUDEPARET: Jada
- PRESTEN: Gratulerer, vi får ta det med humør!

Hvetebrødsdager

Sørums og Blaker, mann og kone, kommer inn til tonene av Mendelsohns bryllupsmarsj.

- BEGGE SYNGER: Nå er det gjort, nå er det gjort!
Nå er vi spleisa, og Sørums ble stort.
- SØRUM: Det var nå et artig bryllup da. Itte ville du ha
meg, og itte ville je ha deg. Det var bare
Scheikomité'n som ville. Men je får tru je sliter
deg med helsa...
- BLAKER: Vi får se litt på det da, hekken som ske slite mest.
Det nytter itte å by meg striserk og havrelefsar, så
mye du veit det!
- SØRUM: Ta det rolig da, kjerring, vi kan itte b'yne å kran-
gle i hveitebrødsdaene søns je.
- BLAKER: Je kom itte naken og fattig inn i detta ekteskapet!
Skau har je, og penger på kistebånn.
- SØRUM: Det gikk itte så få tusen tel detta selskapet du høll
på Samfunnshuset.
- BLAKER: Enn du da, med ungarlaget dett på Nordli?
- SØRUM: Hysj kjerring! Nå ske du få høre ei vise je har
dikta tel deg!

(MELODI: Sju vakre jenter i en ring)

Ungkar det har je vøri støtt, gift blei je først da je vart nødt,
og om det smaker surt hell søtt, det vil nå tida vise.

Rundt om i landet dro på tokt en komite med Schei og Vogt,
mette og gla', ed tørsten slokt, kunne dom livet prise.

Blaker og Sørums si' om si', ingen ta parta ville fri,
men dom fekk hjelp tå'n Trygve Lie og mange andre vise.

Cappelen baud je mat og skjenk, sette'n på Nordlis beste benk,
vridde og vrei, men enda tenk, blei det jo ektevi'lse....

BLAKER: Ja, ja, du kan få sagt det mann' min, men itte trur
je at du er så uskyldig som du later tel. Je kjenner
dikk mannfølka. No' vil de gjenne ha tå oss, men
gifting, det kan de nok væra føruten. Du ville ha
en lekker beta tå meg nere ved Sørumsand, noe tå
det fineste je har.

SØRUM: Enn du da? Vær itte for blyg tel å telstå at du kaste
sultne auer etter heile betan min øst for elva, med
Sørumsand og heile greia...

BLAKER: Pøh! Nå er vi spleisa i hop, så det er lita hjelp i å
prate meir om det!

SØRUM: Nei, nei, je ville bare...

BLAKER: Hør etter nå, så ske du få ei vise som je har laga tel
brøllopet vårt:

(MELODI: Sirkuspolka)

Je veit det nok, je veit det nok,

hen skapet vårt ska' stå, skapet vårt ska' stå, skapet vårt ska' stå!

Og du får prøv' å lære først som sist
at je vil rå, je vil rå, visst så vil je rå!

SØRUM: (avbryter) Nei, så fordondre meg, som Stomper-
ud'n sier, du har å lite på mann'din!

Og være ham underdanig, som det står i ritualet!
Her i Sørums har det vøri reinspikka mann-
følk-regimente. Han Alfred regjerte herredstyret
som en streng skolemester, og det gikk bra, jam-
men gjorde det så!

BLAKER: Han Josef vår har fått makta nå. Huss på det du
far!

SØRUM: En tør vel si at utviklinga har vørti no' rar her i
Sørums. Nå får vi en Josef tel å styre oss eter at det
har vørti reint avlegs lengre øst i væla.

BLAKER: Han Josef vår er så bra kar som noen, og det er et
par tel med samma navnet i Kongo-regjeringa au,
så vi er itte aleine...

SØRUM: Du er nå reint mirakulus tel å snu på praten så
det passer deg, kjerring! Je får gjøra som mann-
følk flest, hølle kjeft....

Men det vart nå litt arti' å væra gift lell da...

(Brudeparet marsjerer ut til Mendelsohns)

BEGGE: Nå er det gjort, nå er det gjort,
Nå er vi spleisa og Sørums blei stort...

Og så levde de lykkelig alle sine dager? Vel, det gikk vel ikke så
aller verst, kommunen løste i hvert fall mange store oppgaver i
åra som fulgte. Det ble bygd skoler og sykehjem, det ble bruer og
bassenger, og vi var nokså nær å kunne feire «diamantbryllup», da
noen mente at Sørums kommune ikke lenger var stor nok. Dermed
delar Sørums og Blaker nå felles skjebne som en liten del av stor-
kommunen Lillestrøm. Kanskje heller ikke det kommer til å gå så
aller verst?

Skillingsviser generelt og en riktig gammel en fra Blaker spesielt.

Av Randi Fjørstad

Skillingsvisene, eller skillingstrykkene som de også ble kalt, var lenge folks eneste virkelige tilgang på nyhetsstoff. På 1800-tallet ble de også kalt gateviser eller kjøkkenpikeviser. Viser, trykket som «skillingstrykk», ble nok av mange betraktet som litt annenrangs. Men mange anerkjente kunstnere, blant annet Henrik Wergeland, benyttet seg av sjangeren og bidro til at ulike samfunnslag fikk eierskap til skillingsvisene. Flere sangskatter, bl.a. Bjørnsons «Norsk Fædrelandssang (Ja, vi elsker)» finnes som skillingstrykk i Nasjonalbibliotekets samling. Også viser av Petter Dass, Adam Oehlenschläger m.fl. finnes blant skillingstrykkene, men i popularitet sto deres sanger langt tilbake for «Gjest Baardsen» og «Visen om Hjalmar og Hulda», som ble trykt opp i tusenvis av eksemplarer.

Skillingsvisene var virkelig sin tids «sensasjonspresse». De handlet ofte om ulykker og makabre mord og var godt stoff. Andre viser i skillingstradisjonen var skrevet som ren folkelektyre og underholdning. Alf Prøysen kalte denne siste sjangeren for «almuens opera».

Et av de eldste skillingstrykkene som er oppbevart i Norge handler om en båtulykke i Trøndelag i 1779, nærmere bestemt utenfor «Inderøen». Ulykken er ikke gjengitt i aviser fra den perioden. Den eneste tilgangen vi har til denne historien er i en skillingsvise fra Gunneriusbibliotekets spesialsamling. I den samlingen, og i andre arkiver rundt om i landet, ligger lignende tekster som beskriver dramatiske sjøferder og forlis langs den værharde norskekysten. I arkivene fins også en mengde kjærlighetsviser som skildrer hemmelig elskov i en tid hvor fornuftsekteskap dominerte. Det finnes emigrantviser fra perioden hvor nordmenn var lykkejegere på flukt fra fattigdom, skjemteviser som gjør narr av autoriteter, rallarviser som skildrer arbeidernes slit under krevende arbeidsforhold, religiøse viser som maner til gudfryktighet i harde tider, forbryterviser som skildrer mord og andre lovovrettelser, tiggervisier og blindeviser som beskriver tragiske livsskjebner for marginaliserte samfunnsgrupper osv., osv. Listen over skillingsvisenes tematiske nedslagsfelt er virkelig mangfoldig.

Skillingsvisene er m.a.o. en viktig del av vår folkelige kulturarv, og her finner vi bl.a. de eldste trykksalmene som fins bevart i Norge. Da danske Tyge Nielsson (1610-1687) etablerte det som skulle bli det første trykkeriet i Norge, var den religiøse skillingsvisen «En Mercelig Vise om den yderste

dommedag» (1643) en av de første tre publikasjonene fra hans trykkpresse. Før trykkpressens etablering i Norge sirkulerte skillingsvisene som felles skandinavisk kulturstoff med røtter helt tilbake til midten av 1500-tallet. Produksjonen av skillingstrykk vedvarte til 1950-tallet. Formidlingen har blitt videreført inn i vår tid.

Selv om altså skillingsvisene har sirkulert i Norge i mer enn 400 år, har historikere i liten grad omtalt disse tekstene som en egen musikalsk sjanger. Snarere har skillingsvisene blitt definert ut ifra et spesifikt trykkeformat med en spesiell distribusjonsmetode – og både i Norge og Sverige har derfor benevnelsen «skillingstrykk» vært foretrukket. Et skillingstrykk er en samlebetegnelse på små, sangbare tekster trykt på billig papir, som selgere reiste rundt og solgte for en skilling eller to. Trykkene besto av ett eller flere ark som ble brettet slik at de målte omtrent 11x17cm, en halv sides størrelse, og telte som oftest fra fire til åtte sider. Skillingstrykkenes tittelsider var lett gjenkjennelige, med bruk av illustrasjoner, dekorative typer i fraktur (gotisk skrift) frem til ca. 1900. Og de hadde lange, fortellende titler. De fleste trykkene var heftet, men ikke innbundet. En del av trykkene har havnet i visebøker hvor de er sidestilt med religiøse viser og salmer, middelalderballader og kortere prosatekster.

En skillingsvise er altså ikke et hvilket som helst trykk. Det er en litterær tekst som er preget av muntlig overlevering, den tituleres ofte som en «vise» på tittelsiden, og versene (som regel skrevet i bunden form) er ment å synges. Det er nettopp kombinasjonen av poesi, musikalsk fremføring og nyhetsformidling som kan forklare

visenes lange utbredelse. På 1600- og 1700-tallet fungerte skillingsvisene som en nyhetskilde for allmuen, spesielt for dem som manglet leseferdigheter.

De skillingsvisene (og middelalderballadene) som har «holdt seg best» gjennom tidene, dvs. fortsatt blir sunget, er de som rett og slett handler om: kjærlighet og kjærlighets sorg, svik og død – mens visene som omhandler konkrete, historiske hendelser har blitt, om ikke helt, så nesten glemt. Skillingsviser som «Alperosen» og «I en sal på hospitalet» blir fortsatt sunget, mens f.eks. visen om de tre brødrene som kantret med en båt på Trøndelagskysten den 12. april i 1799 ikke lenger er på folkemunne. Den er glemt og ligger, som nevnt ovenfor, i Gunneriusbibliotekets gjemmer sammen med skillingsvisene om Margaretha Nielsdatter Halstad og Dorothea Brynningsdatter. Begge fikk hodet satt på en stake som straff for barnefødsler i dølgsmål, hhv. i 1775 og 1777. I to skillingsviser beskrives kvinnenens ugjerninger i detalj, og er de eneste vitnesbyrd om hvordan slike forbrytelser ble formidlet til omverdenen den gangen. Avisene fra disse årene rapporterer ingen ting om noen av disse tre hendelsene. Men sanne er de. «Aktualitet og troværdighet» er to karakteristika som ofte brukes om skillingsvisene. Hendelsene er omtalt i bergingsbøker, strafferettslige dokumenter osv.

Mange av skillingsvisene var i tillegg rent parodiske, slik som en riktig gammel en fra Blaker skanse om stakkars Martins endelikt. Denne visa er trolig over 126 år gammel, fra den tiden Blaker het Blakjer. Navneskiftet skjedde i 1894.

Teksten er skrevet av Karl Falk Was-

Tertitten

serfall, født i Christiania 1833. Han ble utnevnt til sorenskriver i Nedre Romerike i mai 1890, en stilling han hadde i 21 år. Han pensjonerte seg i 1911 og døde kort tid etter, samme år.

I et minneord skrives det om Wasserfall: «I Studentersamfundet indtog han fra Midten av 1850-Aarene, i omkring 25 år, en fremskudt Plads inden samfundets bestyrelse, og som vise-og leilighetsdikter». Samfundet som det vises til er Det norske Studentersamfund i Christiania. Wasserfall tok eksamen med Laud både ved Christiania Kathedralskole og ved juridisk Embetseksamen i 1856. Men av sin kullkamerat Ludvig Daae (professor i historie ved universitet i Christiania) blir han i Daas memoarer beskrevet som en «overfladisk og fladbundet person». Men det forhindret ikke at Wasserfall ble slått til ridder av St. Olavs orden. Han etterlater seg et stort antall viser, bl.a. den udødelige (i studentkretser) «Grisehymnen». Karl Wasserfall står også nevnt i Norsk forfatter-Lexikon.

Skillsingsvisa med handling lagt til Blakjer skanse står i Norsk visebok. Der står også notene. Melodien er av en ukjent komponist. Den er også å finne i Smørekoppen, viseboka til Studentersamfundet i Trondheim. Vi tar visa med i sin helhet (alle elleve versene) og sier:

Riktig god fornøyelse!

Martin på lokomotivet

*Menneske i livets morgen
Tenk en gang på livets natt,
Midt i gleden tenk på sorgen,
Tenk at døden får deg fatt.
Endog rosen på sin kvist
visne vil en gang til sist.*

Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei

*Som en evig skammens stempel
skal på jernbanen stå
Martin Pedersens eksempel
at omkommes ynkelig på.
Læser, hør nu på med gru,
så vil jeg begynde nu.*

Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei

*Pent barbert med skjorten stivet,
i den årle morgenstund
stod han på lokomotivet
og var både frisk og sund.
før sin middagsmad han nød,
var han blodig lig og død.*

Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei

*Han alene var på toget,
som med grus belastet var.
Morgenen var meget tåget,
Glommen den var ganske klar,
Den langs jernbanen gled,
skjønt i majestætisk fred.*

Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei

*Martin stod i egne tanker,
tænkede på ingenting,
høit af mod hans hjerte banket.
Jernbanen gjør en sving,
ligeud for Blakjer bro
sporet deler seg i to.*

Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei

*Havde det en hest blot været,
hvormed Martin reiste nu,
kunde han jo let prøberet
den at stanse med et pro!
Men et gående lokomotiv
stanser ei gjaldt det end ens liv.*

Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei

*Da han ei det kunde stanse,
Martins tåre flød så strid.
Det bar hen mot Blakjer skanse,
som blev byg't i krigens tid.
Fiendehånd den ei indtog,
Martin den isønderslog.
Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei*

*Og med brag lokomotivet
slog et hull i murens sten,
nu for siste gang i livet
Martin sto på egne ben.
Rædsomt lyder nu hans skrig,-
Sig hvor blev det af hans lig?
Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei*

*Kommandanten sad ved taffel.
Blev ved larmen sælsom bleg,
havde hævet just sin gaffel,
for at ta et stygge steg.
Martins hoved kom med hast,
satte sig på gaffelen fast.
Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei*

*Aldrig vel i sine dage
Martin sligt oplevet har,
Til en gruelig kjødkage
legemet forvandlet var.
Og hans unge blod så rød
ned i Glommens vande flød.
Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei*

*Menneske som her omsvæver
tænk iblandt på Martins død.
Om i overflod du lever,
eller har kun sparsomt brød,
idag da er du frisk og rød,
imorgen blodig lig og død.
Fid-de-li-jon-kong-kong-kon-kei*

Kilder:

Norsk visebok (Norske viser-og sangtradisjoner gjennom 500 år)

Skillsingsvisene i Norge 1550-1950 /S.G. Brandtzæg
Norsk Forfatter-Lexikon 1885-1908 s.282

Slora Mølle. Foto: R. Fjorstad

To jubiléer

Av Dag Winding-Sørensen

I år er det 50 år siden historielagene i Sørum og Blaker slo seg sammen til Blaker og Sørum Historielag. Det er også 25 år siden historielaget kjøpte den gamle møllebygningen ved Slora-fossen i Blaker. Da hadde mølla vært ute av drift i 35 år, og forfallet kunne spores.

Fylkesagronom Leif Mathisen hadde vært leder av historielaget i noen år, og ble en pådriver for at historielaget skulle overta mølleanlegget. Dag Nordveen var leder da kjøpet ble gjort i 1995, avgrenset til bygning med påstående grunn. De 10 første årene ble brukt til å sikre bygningen med tak og fundament. Det sto Hellerud-brødrene for, snekkere og byggmestere i flere generasjoner. Arbeidet fulgte tradisjonene, og mest mulig av reisverk og takstoler benyttet der det sto. Meget måtte skiftes ut allikevel, grunnet råte og slitasje. Men byggeteknikken med franske låser i bjelkelagene ble ikke fraveket.

Restaurering av maskiner og tekniske innretninger tok til i 2005. Da begynte voksne fagfolk fra ulike profesjoner å samle seg om oppgaven, i 2009 grunnla de sammen foreningen Slora Mølles Venner som en avdeling av Blaker og Sørum Historielag, med formål om å sikre møllebruket og utvikle driften av området til glede for fellesskapet, med

fokus på barn og unge, i og utenfor skoleverket.

I 10 år har venneforeningen organisert Mølleskole ved Slora Mølle, hvor 7de klassen ved Fjuk barneskole (senere Oppvekstsenter), og det siste året også fra Haugtun skole, har lært om kulturminnevern og møllas historie, om fornybar energi og om biologisk mangfold. Fagkonsulenter fra Norsk Teknisk Museum og Museene i Akershus har deltatt hvert år i undervisningen, sammen med venneforeningen. Og som en avslutning av mølleskolen har klassene blitt invitert til en fagdag på Norsk Teknisk Museum i Oslo, til stor glede og lærdom for alle.

Over tid har historielaget profilert seg godt gjennom Slora Mølles Venner. Det er laget profileringsartikler som kopper og t-skjorter med møllelogo, og trykket opp turistbrosjyrer for markedsføring av Slora Mølle som besøksted. Sammen med serveringsstedet «Bestefarhuset», som ligger tvers over veien for mølla, har vi tatt imot turistbuser flere sesonger for omvisning, opplevelser og bespisning. Ambisjonen er å utvikle Slora Mølle til et opplevelsessenter for barn og barnefamilier, med vekt på kulturminnevern, realfag og naturopplevelser. Selv om Slora Mølles Venner begynner å bli godt voksne, sikter vi på å etablere et «Newton»-senter i Fjuk-grenda før tiden renner ut. Klarer vi det, da klarer vi også å rekruttere yngre generasjoner til å ta prosjektet videre, i god tradisjon for en sterk

historielagsbevegelse.

Etterkommerne etter mølleren Olaf Kristiansen eier skogteigen langs med åa rett mot mølla. Denne teigen har historielaget fått lov å benytte til mølleskolen og andre aktiviteter gjennom årene. Der har også historielaget tinglyst damfeste, og har i fått godkjent kommunal reguleringsplan for å gjenreise den gamle nåledammen. Det arbeidet er godt i gang, og vil bli avsluttet så snart vannføringen i åa tillater. Da er tiden kommet til å slippe vann på turbinen, og gjennomføre en fullskala oppstart av møllemaskineriet. Dette maskineriet består av steinkvern og valsestol med skallemaskin, sekkeheis og skålheis, og en antikvarisk plansikt som blir ferdigrestaurert i disse dager. I tillegg har vi raspemaskin, treskemaskin og en 100 år gammel gårdskværn, samt en rugg av en semi-dieselmotor fra 1921 som hjelpemaskin ved lav vannføring – kort sagt – historielaget har det meste av gammel mølleteknologi.

Møllestedet Slora har en 350 år gammel dokumentert møllehistorie, og fossen har også drevet både sag og stampe. Spor av tilsvarende aktivitet finnes flere steder nedover åa helt til Glomma. Her har historielaget meget arbeid foran seg for å legge området til rette for opplevelser for de mange innbyggerne i den nye stor-kommunen vår. Vi ser med forventning frem til hvordan Lillestrøm kommune vil ta imot det vi kan tilby.

Svar på etterlysing

I forrige nummer av Sørumspeilet etterlyste vi om noen visste hvordan det gikk med syfabrikken i Lørenfallet, etter at den ble solgt til Charles Wolf i 1966. Det har vi fått svar på fra Martin Dokka via Dag Winding-Sørensen.

Dokka kunne fortelle at Charles Wolf solgte fabrikken videre til Dale fabrikk. Da gikk det greit å finne ut at salget skjedde i 1985, nitten år etter at han kjøpte i Lørenfallet. Han flyttet fabrikken ganske raskt fra Lørenfallet til

Skedsmokorset, og drev derfra fram til han solgte til Dale. I perioden på Skedsmokorset fulgte noen av syerne med fra Lørenfallet og arbeidet videre hos Wolf, mens andre kunne arbeide hjemmefra. Noen strikket ulike plagg hjemme, andre monterte.

Dale ligger mellom Voss og Bergen. «Der Bergsdalselva knekker og kaster seg nedover fjellsiden, og der to fjordarmer er skilt av et grønt stykke Vestland, der ligger Dale» står det i reklamen på internett.

Der endte altså eventyret om syfabrikken som i 13 år var en viktig arbeidsplass i Lørenfallet på femti- og sekstitallet, og i 19 år på Skedsmokorset.

Den Brune Åa

Den brune Åa. Foto: A. M. Lund

I forrige utgave av Sørumspeilet skrev Egil S. Ødegård om oppveksten på Huseby i Blaker. Han er musiker og tekstforfatter. Han har skrevet tekst og melodi til denne sangen om åa som rant langs eiendommen på sin vei mot Fosdammen og Glomma. Åa var en viktig del av barndommen hans, slik den er det for alle oss som har vokst opp langs Kjensmoåa, Kvevliåa, Fossåa – ja, kjært barn har mange navn - for det skifter ettersom den renner gjennom landskapet. Til daglig sa vi bare «åa». Ei slik lita å kan gi rom for mange aktiviteter, som bading, krepser, fiske, og i de senere åra- beversafari til og med. En stund i ettertanke ved bredden gjør også godt, her er så mye å se på – insekter, vannliljer og vannet som sildrer videre og videre. Denne sangen vekker minner og tanker, for rennende vann er alltid på vei, fra noe og til noe, slik vi er selv.

Den brune åa

En lærdom er åpen for alle,
den dekker seg aldri til.
Du ser den i vannet som renner så stille:
Et evig, foranderlig spill
der alt er balanse og ingenting galt:
Hvert insekt, hver lilje, alt liv...
og steinen du kaster blir funkende ringer
som flørter med vaiende siv.

Den brune åa
og brua som gikk over
er bildet som jeg ser i stillheten når tanken sover
Den grønne enga
som ga seg hen til regnet
lot siden sola slippe til og tegne
stjerner på hvert strå.

Der å blir til elv kan du sende
en drøm med et lønneblad ned
mot virvlende stryk der hvor Bingsfossen brøler
berusende voldsom og bred.
Og undre deg over hva livet kan gi
av lidenskap, lede og kav
til elva går stille langs høstlige strender
og ekter et ventende hav.

Den brune åa...

Men barndommen kaster du av deg,
hver dag en ny ferge et sted
hvor loggen skal føres og rebusen løses
før reisen til neste beskjed
mens strykene temmes og bredd blir til strand
tas dagen i fra deg, for se:
Den timen du tror skal gi livet en mening
var den du ga fra deg i sted...

Den brune åa...

EGIL ØDEGÅRD (2007)

Sangen kan høres på YouTube, i albumet «...og bredd blir til strand»

Folkevandring på Bingsfossbrua, som var stengt for kjøretøyer en periode. Forto: R. Fjørstad

25 år siden den store pinseflommen

Av Randi Fjørstad

Pinsen 1995 huskes av mange 25 år etter. Avisene hadde krigsoverskrifter i mange dager og Romerikes Blad ga ut et «Flom-ekstra» den 5. juni. Ekstra store snømengder i fjellene, i kombinasjon med brått værskifte fra kuldegrader til sommertemperaturer, førte til kraftig smelting. Mjøsa vokste seg unormalt stor, «stiger sterkt minutt for minutt» skrev VG, og flommen bredte seg sørover med stor hastighet. Vorma og Glomma gjorde stor skade på jordveiene, deler av Kongsvinger ble satt under vann, likeså Skarnes. Etter hvert som flommen nærmet seg Fet og Lillestrøm begynte et intenst kappløp mot tiden. Godt over tusen militære og frivillige deltok i arbeidet med å bygge sandvoller for å skjerme bebyggelsen på Romerike. Bl.a. ble det besluttet å bygge en 3,5km lang sandvoll for å redde Lillestrøm.

Vannmassene truet togstasjoner og kraftstasjoner, og situasjonen ble beskrevet med ord som «unntaks-tilstand», «uhyggelig stemning», «spøkelsesaktig stille». Lillestrøm sykehus ble i all hast flyttet til SiA (Sentral-sykehuset i Akershus), da Lillestrøm sykehus viktigste funksjoner befant seg i kjelleren. Den kirurgiske legevakten ble flyttet til Lørenskog.

Flertallet av kundene til DNB bank i Lillestrøm (ca. 1400) rushet av gårde til banken og tømte bankboksene sine, da vannet var ventet å komme inn i kjelleren hvor bankboksene var.

Kommuneoverlegen var opptatt av andre ting. Med vannet kommer også rottene, som til vanlig oppholder seg nær elva. Uavhentet søppel, som fløt utover med vannet, tiltrakk seg rotter i hopetall. I Fetsund ble telesentralen reddet av gardister som stilte opp og laget en fire meter høy sandsekkvoll rundt hele telesentralen.

Mange fikk ødelagt jordveien sin, og dermed årets avling. Andre fikk hagene sine rasert, kjellere og hus fylt med vann. Noen med campingplasser langs Glomma og Vorma mistet livsgrunnlaget. Et utall triste skjebner ble beskrevet. I Fåberg ved Lillehammer mistet en person livet i flommen. «En stor påkjenning for kropp og sjel» uttalte overlegen ved SiA. «Og folk reagerer forskjellig på stress. Å nekte evakuering kan f.eks. være en typisk reaksjon».

Men midt opp i dette fant det også sted humoristiske episoder. Bl.a. den om hun som kunne lage gjeddekaker til middag av en gjedde som hadde satt seg fast i hekken i hagen. Og fortellingen om 14-åringen som tok årets første svømmetur på Riksvei 2 i Nes. VG hadde stort bilde på første side av den svømmende 14-åringen, med en stor trailer kjørende bak. Traileren hadde vann helt opp til førerhusdøra.

Hva skjedde i Sørumsund?

Iflg. VG den 5. juni 1995 anslo man at i alt 10-12 hus i Sørumsund kunne bli berørt av flommen og måtte evakueres. Et hus ved Blakersund var allerede evakuert, og man holdt oppsikt med et hus på Elvestad, Fyn og ved Leira i Frognerområdet. I tillegg holdt man nøye oppsikt med to-tre eiendommer på Sørumsand for eventuelt å sikre dem mot ras.

Det ble ikke opprettet noe krisemottak i Sørumsund, slik man gjorde i enkelte andre kommuner. Skoler og barnehager ble holdt åpne. En privat vei ved Hammeren på vestsiden av Glomma ble stengt. Ingen veier gjennom Sørumsund ble stengt, bortsett fra at Bingsfossbrua ble stengt for kjørende en kort periode. Skulle man til Årnes måtte man kjøre via Hvam, da veien mellom Aulifeltet og Årnes var stengt. Da kom man til Årnesbrua og måtte gå resten.

Bingsfossbrua ble stengt med plakat og vaktmann. Foto: R. Fjørstad

Kommunen sikret kommunens hoved-kloakkrensaneanlegg med en 3-4 meter høy flomvoll. Et rensaneanlegg i Frogner ble demontert, det samme ble seks kloakk- og pumpestasjoner på Sørumsand og Blaker.

NRVs hovedinntak ved Hammeren i Sørum ble oversvømt. Det ble etablert et midlertidig inntak, som tok vann direkte fra Glomma. Vannet ble renset og holdt alle kjemiske og hygieniske krav til godt drikkevann. Det ble varslet om at hvis det ble aktuelt å koble inn reservekilder kunne dette gi noe brunfarget vann, men at også dette vannet ville oppfylle alle krav til hygiene og kvalitet.

Akershus energiverk (AEV) sendte i mai ut en redegjørelse til husstandene om at de hadde utført sikringsarbeider på kraftstasjonene Funnefoss, Rånåsfoss og Bingsfoss. Rånåsfoss hadde blitt forsterket med sanssekker og ved alle stasjonene var det plassert vakter for å følge med utviklingen. Ved Bingsfoss ble muren som sikrer mot undervannet forhøyet med 1,5 meter, vinduene ble skallet med lemmer og spikret igjen, stasjonen ble tømt for alt flyttbart utstyr, generatorrommet ble sikret mot vanninnstrømming, og sjaktene med til generatorrommet ble sveiset igjen. Et rør med trykkluft ble ført gjennom lokkene og en kompressor sørget hele tiden for å holde overtrykk i generatorrommet, slik at vann ikke skulle lekke inn.

Flommen bare økt og økte, og avisene beskrev flommen som «århundres flom, større enn 1967, vannmengden nærmer seg tusenårsflom». Vannmengden i Glomma ble i 1967 målt til 3600 kbm per sekund på det meste gjennom Rånåsfoss. I 1995 regnet man med en

topp på 5300 kbm per sekund, dvs halvannen gang så mye som i 1967. Vakthavende hydrolog Arvid Svenheim uttalte til Romerikes blad at «en tusenårsflom er det en promilles sjans for å oppleve hvert år, altså i gjennomsnitt en slik flom hvert tusende år».

Han understreket samtidig at dette selvfølgelig handlet om prognoser. Vannstanden i Øyeren steg med 10 meter under flommen i 1967.

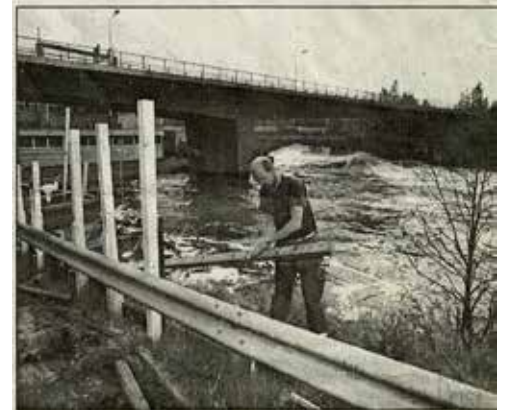
«Vannstanden i 1995 ble ikke like høy. Dette skyltes at utløpet av Øyeren, ved Mørkfoss, ble sprengt og utvidet etter flommen 1967, slik at vannet rant lettere unna. Men det var dette som førte til at flommen i 1995 gjorde vel så mye skade. Vannet fikk en utrolig hastighet og rev med seg alt som sto i veien. Store trær knakk som fyrstikker» forteller Helge Njaa.

Ekteparet Helge Njaa og Unni Bingen er to som husker flommen veldig godt. De har et album fylt av bilder fra da vannmassene truet jorder, eiendommer ved Elvestad og deres egen tømmerhytta ved Bingen gård. Store ressurser ble satt inn for å demme opp for vannmassene. Et samarbeid mellom brannvesenet, Bondelaget og en rekke frivillige var avgjørende for resultatet. Den omfattende flommen gjorde at det var nesten umulig å få tak i nok sandsekker. De ble rasjonert ut. «Men vi forserte sperringen ved Kjeller militære flyplass ulovlig, kjørte flystripa og tagg oss til et stort antall sekker» forteller Unni. «Sekkene var tomme, mørke grønne plastsekker. Vi måtte selv fylle dem med sand. Det gjorde vi hos John Ivar Sæther på Julton». Derfra ble sekkene fraktet til elva på to steder. Ved Furusetevja ble de fraktet med båt over evja. Der sto et stort antall frivillige

*Fra Bingsfossbrua - fossen på sitt høyeste
Foto: utlånt av Helge Njaa*

Vannet truer kraftverkene

SIKRER: Bildet viser leder Signar Pedersen i bygningsavdelingen i AEV iferd med sikringsarbeider på Bingsfossen. (Foto: Bjørn Grønlund)

*Dette er forberedelsene for å møte flommen
(fra Romerikes Blad)*

*Hektisk aktivitet for å hindre vannmassene
Foto R. Fjørstad*

Vinduene skalkes på Bingsfoss og kontorene ble evakuert. Foto: R. Fjørstad

og tok imot. Det var Leo Leonhardsen som var sandbåtfører.»

«Denne innsatsen reddet helt klart store verdier» forteller Helge videre.

«Sandbåtføreren» Leo Leonhardsen tar en fortjent pause i en iherdig dugnadsinnsats.
Foto: utlånt av Helge Njaa

«Man greide å redusere skader på både eiendommer og jorder. Senere på sommeren, i august, kunne derfor alle gode medhjelpere møtes til en «flomfest» ved Glommas bredd, delvis betalt av forsikringsselskapet Gjensidige som takk for innsatsen». Alt er godt doku-

mentert i det gamle albumet.

Pinsen 1995 var min første pinse som ny innvåner i Sørums. Jeg husker derfor også denne flommen veldig godt. Vi kjørte rundt i kommunen for at jeg skulle bli bedre kjent med mitt nye hjemsted, bygda Sørums og omegn. Og det var vann over alt, og mange stengte veier. Vi måtte snu ved Leirsund, vi måtte snu ved Bodung, og da vi kjørte til Årnes via Hvam måtte vi snu ved Årnesbrua som var stengt, osv.

Aller best husker jeg imidlertid den overveldende følelsen av uhygge rundt Bingsfoss bru. Lyden av de enorme vannmengdene, og den kraftige brua som jeg kunne kjenne dirre. Også Bingsfossbrua ble stengt for kjøretøyer en kort periode. Mange parkerte derfor langs veien og gikk over brua. Jeg torde ikke gå lenger enn et lite stykke. Dirringen i brua var så merkbar at jeg fant det tryggest å skynde meg tilbake til «fastlandet» og ta noen bilder derfra.

I år er det mye snø i fjellene igjen. Jeg hører til blant dem som ønsker våren velkommen, men helst sakte men sikkert!

Det gikk med litervis av ertesuppe laget av moren til Unni Bingen. Her serverer Unni suppe til gode medhjelpere. Foto: utlånt av Helge Njaa.

Kilder:

Romerikes Blad juni 1995

VG 5. juni 1995

Hvis noen vil lese mer om denne flommen, eller andre Glommaflommer gjennom tidene, finnes det interessant stoff i boken «Glomma gjennom Sørums», utgitt av Blaker og Sørums historielag i 2009. Boken fås kjøpt hos historielaget.

TAKK TIL VÅRE SPONSORER

interoptik
Nordfonn

Fokus Butikksenter, 1920 Sørumsand
Telefon: 63 86 60 70. E-post: nordfonn@interoptik.no
www.interoptik.no
Åpningstider: 10 – 20 (18)

BYGDESERVICE

idé Vi tar hånd om ditt budskap og sørger for at det blir sett!

X-Idé AS - Marcus Thranes vei 100, 1472 Fjellhamar - www.xide.no

Sørums Begravelsesbyrå
Nilsen as Etabl. 1947

Besøk oss på www.nilsengravferd.no
Tlf: 63 82 88 80

T&B Hansen
Installasjon AS

Økland COO
Sørumsand

Akershus Energi

RETTELSE OG TILLEGGS- OPPLYSNINGER TIL FORRIGE NUMMER AV SØRUM-SPEILET.

Presisering av teksten om gitarfabrikken, som sto i forrige nummer av Sørum-Speilet:

Alf Henry Heder var ikke med å bygge den nye fabrikk i Haldenvegen 365 i 1957. Det var Oddvar Hasle som bygget den, samtidig med at Heder startet verksted hjemme i boligen sin, også den på Lunder.

Rettelse: I forrige nummer av Sørum-Speilet kom vi dessverre i skade for å bytte om navnene på gutta fra gitarfabrikken. Riktig navn er: Oddvar Hasle (til venstre) og Alf Henry Heder (til høyre).

▲ Alf Henry Heder. Foto Privat

◀ Oddvar Hasle. Foto Privat

Til høyre en artikkel fra Akershus Folkeblad i 1951, hvor de med rosende ord forteller om gitarfabrikken i Sørum. ►

Alf Henry Heder startet verksted hjemme i boligen sin, også den på Lunder. ►

◀ Det «uanselige lille huset» de viser til i artikkelen er denne lille røde garasjen, som fortsatt ligger på Lundermoen. Her ble gitarene produsert i perioden 1950-56.

Akershus Folkeblad 29/6-1951

Besøk i våre bedrifter:

To initiativrike, unge menn lager GITARFABRIKK i Sørum.

OG GITARENE HAR ALLEREDE SPILT SEG TIL EN GOD Plass PÅ MARKEDET

I et ganske uanselig hus på Lundermoen i Sørum ligger en bedrift litt utenom det vanlige. Det er Hasle og Heder's gitarfabrikk. Den ruver ikke med sin størrelse, men den er resultatet av to unge karers initiativ og dyktighet. En god del av de gitarer som vi ser utstilt i musikkforretningene i Oslo er laget her.

Inne i verkstedet finner vi Oddvar Hasle i ferd med å stryke lakk på en ferdigbygget gitar.

— Hvor har du lært dette hen?

— Vi har vært ansatt på Hagstrøms fabrikk på Grorud begge to, og for et år siden fant vi ut at vi skulle prøve å begynne for oss selv.

— Hvor mange instrumenter kan dere lage?

— Det er litt vanskelig å si, men vi håper å komme opp i 60 i måneden. Vi lager både orkester (Forts. fra 3. side).

Gitarfabrikk —

Fortsatt fra 1. side.

tergitarer og vanlige bedehusgitarer.

I et rom litt lengre inn finner vi to mann til. Her finnes også det meste av maskinene, slik som høvelmaskin, båndsag, polermaskin, klovssag og halvautomatisk dreibank. Dessuten finner vi en hel del halvfabrikata.

Vi ber Alf Heder å forklare oss i korte trekk hvorledes de lager en gitar.

— Først lager vi de forskjellige delene som gitaren består av, slik som sargen (det er siden på instrumentet), bunn og lokk. Lokket må være av kvistfri gran. Så limer vi disse delene sammen og setter på halsen. Den lages vanligvis av bjerk, men gripebrettet er av nøttetre. Deretter limer vi på pyntelister av celluloid, siden blir det puss og overflatebehandling, d. v. s. beising, lakering og polering. Til slutt setter vi på mekanikk (det er skruingen) og strenger, og endelig er det justering, og så er gitaren spilleklar.

Nå tror kanskje leseren at han kan lage gitar, men undertegnede tillater seg å tvile på at han får den til å låte. Det kreves dyktighet og innsikt i faget for å kunne få til et brukbart instrument, og Hasle og Heder har ry for å kunne sine ting. Vi kan i alle fall garantere at instrumentene er smukt utført.

Det er hyggelig at noen viser tiltak til å sette i gang et slikt foretagende. Sentraliseringen av industrien i byene eller i byenes nærmeste omegn virker meningsløs nå under boligkrisen. Opprettelsen av denne fabrikk er et skritt i riktig retning for å bryte denne sentraliseringen.

Tex.

SØRUMS ELDSTE DØDE 9. MARS

I forrige nummer hadde Sørum-Speilet en stor artikkelen om Sørums eldste, den 103 år gamle Ingrid Ringvold fra gården Sørli. Den 24. mars 2020 ville hun ha fylt 104 år, men slik skulle det ikke gå. Ingrid sovnet stille inn på Blaker Bo- og omsorgssenter den 9. mars. Hun ble gravlagt fra Sørum kirke 13. mars, ti dager før bursdagen. Redaksjonen i Sørum-Speilet er veldig glad for at Ingrid rakk å få med seg artikkelen som ble skrevet om henne - og at hun ga uttrykk for at hun var fornøyd med den.

Vi kondolerer familien.

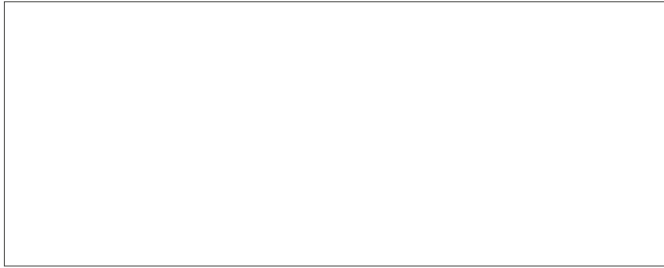

Ingrid Ringvold, f.Sørli, fotografert 29. januar i år. Foto: R. Fjorstad

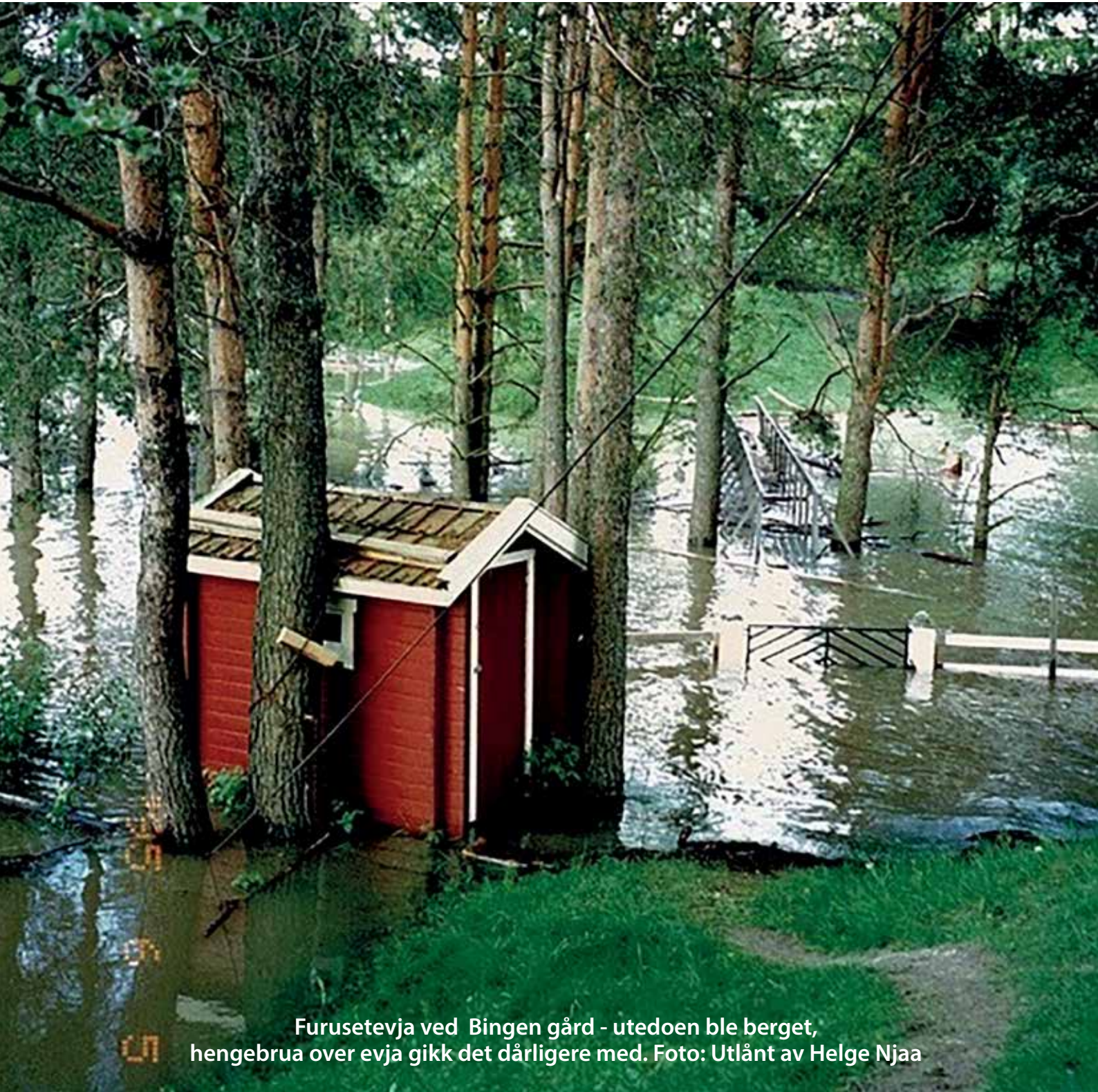
SØRUM-SPEILET

RETURADRESSE:
BLAKER OG SØRUM
HISTORIELAG
AASGAARDVEGEN 230
1923 SØRUM

ISSN 1894-8154

Furusetevja ved Bingen gård - utedoen ble berget,
hengebrua over evja gikk det dårligere med. Foto: Utlånt av Helge Njaa